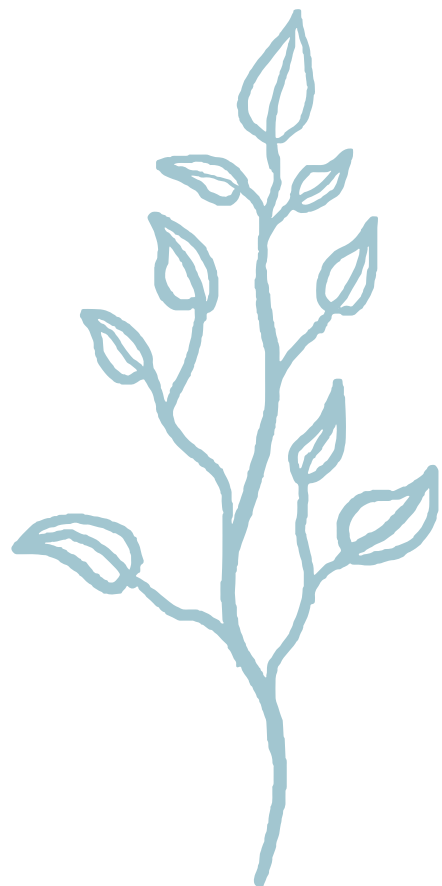

TERRITOIRE APPRENANT { MODE D'EMPLOI }

Préface

Le projet, quel formidable sujet pour des étudiants en école d'arts appliqués et pour une communauté d'enseignants créatifs.

Le projet en tant que matérialisation d'une réflexion et d'une pensée avant sa traduction plastique et graphique. Une mise en abyme de l'acte créatif, la construction même de sa légitimité. Un temps offert au cheminement et à l'exploration comme pour mieux construire la démarche créative. Mais également le questionnement sur le projet de vie. Le projet personnel ou comment se projeter en tant que créatif et auteur dans un environnement économique et social en mouvement.

Créée en 1999, L'ENAAI, école privée d'enseignement aux arts appliqués et à l'image, propose une offre de formation à la fois ambitieuse et singulière. Elle forme des étudiants qualifiés dans différents cursus artistiques correspondants aux critères et exigences du monde du travail d'aujourd'hui et de demain. Ouverte sur le monde, l'école accueille avec succès de multiples collaborations pour enrichir sa pédagogie et stimuler les étudiants.

Prefazione

Il progetto, che soggetto meraviglioso per gli studenti delle scuole d'arte e per un'intera comunità di insegnanti creativi!

Il progetto come materializzazione di una riflessione prima della sua traduzione plastica e grafica. Una trasposizione nell'abisso dell'atto creativo, la costruzione stessa della sua legittimità. Un tempo dedicato al viaggio e all'esplorazione per costruire un più solido \ robusto \ stabile approccio creativo. Ma anche mettere in discussione un progetto di vita. Progetto personale o come proiettarsi come in qualità di creatore e autore in un ambiente economico e sociale in costante movimento.

Creata nel 1999, l'ENAAI, facoltà privata di arti applicate e immagine, propone un'offerta formativa estremamente ambiziosa e, allo stesso tempo, unica in ambito accademico. L'ENNAI forma studenti qualificati in diverse specializzazioni artistiche, perfettamente adattati ai criteri e alle esigenze del mercato del lavoro attuale e futuro. Aperta al mondo, la nostra facoltà vuole essere un ospite accogliente per molteplici collaborazioni che ci arricchiranno e stimoleranno i nostri studenti.

Prefață

Proiectul, ce subiect minunat pentru studenții de la școlile de arte și pentru o întreagă comunitate de profesori creativi!

Proiectul ca materializare a unei reflecții înaintea traducerii sale plastice și grafice. O punere în abis actului creator, construcția însăși a legitimității sale. Un timp oferit drumului și explorării pentru a construi mai trainic demersul creativ. Dar și chestionarea unui proiect de viață. Proiect personal sau cum să te proiectezi în calitate de creator și autor într-un mediu economic și social în permanentă mișcare.

Creată în 1999, ENAAI, facultate privată de arte aplicate și imagine, propune o ofertă de formare extrem de ambițioasă și, în același timp, unică în spațiul academic. ENNAI formează studenți calificați în diferite specializări artistice, perfect adaptate criteriilor și exigențelor de pe piața actuală și viitoare a muncii. Deschisă către lume, facultatea noastră se vrea a fi gazdă primitoare pentru multiple colaborări care să ne îmbogățească și să îi stimuleze pe studenții noștri.

Cet ouvrage a été coordonné par **Marie-Françoise OLIVIER** et **Thierry DELAVET** du rectorat de l'académie de Grenoble. Ils ont également proposé les définitions des concepts abordés dans la démarche projet.

Les créations artistiques ont été réalisées par des étudiants et des enseignants de l'**ENAAI**, encadrés par l'enseignante **Isabelle GUSTAVE**.

Traductions en italien : **Susanna RAGNO**,
enseignante FLE pour les lycées publics de Milan
et **Alice SPADA**,
Université de Milan Biccoca.

Traductions en roumain : **Cristiana TEODORESCU**,
Université de Craiova.

Conception graphique : **Adrien MADELON**
Illustrations de couverture : **Flavien COURTIAL**

Présentation

Projet européen financé par l'agence Erasmus, «TERAPI, des territoires apprenants au service des apprentissages», a pour objectif de porter une approche différente pour l'école en s'appuyant sur une démarche projet conceptualisée dans chaque territoire et dans des systèmes scolaires différents (français, italien, roumain).

Pour ce faire, des principes de fonctionnement ont été définis, des incontournables, qui permettent de structurer la démarche.

Ces mots clés sont explorés dans cet ouvrage prenant la forme d'un glossaire. Nous vous invitons à découvrir ce drôle de recueil, de vous saisir de ces mots, de ces expressions, de ces images qui informent, éclairent, parlent le langage universel de l'émotion. Un mode d'emploi à l'usage de tous, façonnant ainsi la démarche pour donner envie, rendre vivant et palpitant les futurs territoires apprenants.

Presentazione

Progetto europeo - «TERAPI» - finanziato dall'agenzia ERASMUS, territori di apprendimento al servizio della formazione multipla, mira a come obiettivo delineare un diverso approccio per la scuola, basandosi su un progetto concettualizzato in ciascun territorio e in diversi sistemi scolastici (francese, italiano e romeno).

A tal fine sono stati definiti chiari principi di funzionamento che consentano una strutturazione coerente dell'approccio\percorso.

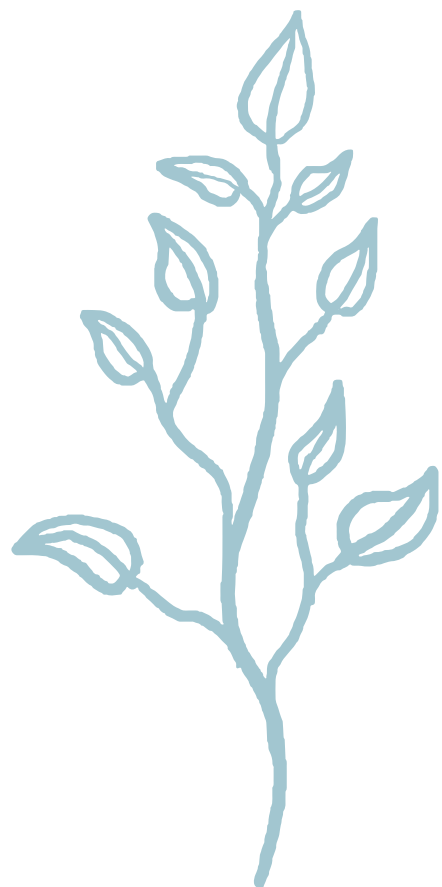
Le parole-chiave - esplorate in questo lavoro - sono presentate sotto forma di glossario. Vi invitiamo a scoprire questo volume, a godere di queste parole, espressioni e immagini che informano, chiariscono, usano il linguaggio universale dell'emozione. Un modo per usarlo a portata di mano di tutti, disegnando così un percorso che provocherà, renderà vivi ed emozionanti i futuri territori dell'apprendimento.

Prezentarea

Proiect european finanțat de agenția ERASMUS, „TERAPI”, teritorii de învățare în slujba unei formări multiple, a drept obiectiv conturarea unei abordări diferite pentru școală sprijinindu-se pe un demers proiect conceptualizat în fiecare teritoriu și în sisteme școlare diferite (francez, italian și românesc).

Pentru aceasta, au fost definite principiile clare de funcționare, care să permită structurarea coerentă a demersului.

Cuvintele-cheie, explorate în această lucrare, sunt prezentate sub forma unui glosar. Vă invităm să descoperiți acest volum, de a vă bucura de aceste cuvinte, expresii și imagini care informează, clarifică, folosesc limbajul universal al emoției. Un mod de folosire la îndemâna tuturor, trasând, astfel, un demers care să provoace, să facă vii și palpitate viitoarele teritorii de învățare.

Projet
Progetto
Proiect

Partenariat
Partenariato
Parteneriat

Engagement
Coinvolgimento
Angajare

Production finale
Produzione finale
Producție finală

Laboratoire
Laboratorio
Laborator

Planification
Pianificazione
Planificare

Créativité
Creatività
Creativitate

Horizontalité
Orizzontalità
Orizantalitate

Interdisciplinarité
Interdisciplinarietà
Interdisciplinaritate

Évaluation
Valutazione
Evaluare

Incertitude
Incertezza
Incertitudine

Questionnement
Fare domande
Chestionare

Opportunité
Opportunità
Oportunitate

Apprendre
Apprender
A învăța

Processus
Processo
Proces

Fil rouge
Stringa rossa
Fir roșu

Contexte
Contesto
Context

Coopération
Cooperazione
Cooperare

Projet

Subst. m. issu du vieux français : jeter en avant, expulser, projeter. Pour Philippe Perrenoud c'est d'abord une entreprise collective gérée par le groupe-classe (l'enseignant (e) anime, mais ne décide pas de tout), qui s'oriente vers une production concrète, induit un ensemble de tâches dans lesquelles tous les élèves peuvent s'impliquer et jouer un rôle actif, qui peut varier en fonction de leurs moyens et intérêts, suscite l'apprentissages de savoirs et de savoir-faire de gestion de projet et favorise surtout des apprentissages identifiables.

« Le projet n'est pas une fin en soi, c'est un détour pour confronter les élèves à des obstacles et provoquer des situations d'apprentissage » comme le précise Lev Vygotsky. Il permet à l'élève de s'engager dans ses apprentissages comme l'affirmait Carl Rogers « Le seul apprentissage qui influence réellement le comportement d'un individu est celui qu'il découvre lui-même et qu'il s'approprie ».

Progetto

Nome m. ereditato dal vecchio francese: buttare avanti, espellere, progettare. Per Philippe Perrenoud significa, per primo, una prova collettiva proposta per il gruppo classe (l'insegnante anima ma non decide tutto), che si orienta verso una vera produzione, induce un complesso di compiti in cui tutti gli allievi si possono implicare e possono giocare un ruolo attivo, che può variare in funzione dei mezzi di cui dispongono e dei loro interessi, può suscitare l'accumulazione di conoscenze e di competenze di gestione di progetto e, soprattutto, può favorire, conoscenze identificabili.

"Il progetto non è uno scopo in sé, ma una maniera di confrontare gli allievi con gli ostacoli e di provocare delle nuove situazioni di apprendimento" così come precisa Lev Vygotsky. Questa modalità permette all'allievo di impegnarsi nell'apprendimento, come affermava Carl Rogers. "L'unico modo di apprendimento capace di influenzare veramente il comportamento di un individuo è quello che scopre lui stesso e che se lo assume".

Proiect

Subst. m. moștenit din franceza veche : a arunca înainte, a expulza, a proiecta. Pentru Philippe Perrenoud înseamnă, mai întâi, o încercare colectivă propusă pentru grupul clasă (dascălul animează, dar nu decide totul), care se orientează către o producție concretă, induce un ansamblu de sarcini în care toți elevii se pot implica și pot juca un rol activ, care poate varia în funcție de mijloacele de care dispun și de interesele lor, poate suscita acumularea de cunoștințe și de competențe de gestionare de proiect și, mai ales, poate favoriza, cunoștințe identificabile. „

Proiectul nu este un scop în sine, ci o manieră de a-i confrunta pe elevi cu obstacole și de a provoca noi situații de învățare” așa cum precizează Lev Vygotsky. Această modalitate permite elevului să se angajeze în demersul de învățare, după cum afirma Carl Rogers „Singurul demers de învățare capabil de a influența+ cu adevărat comportamentul unui individ este cel pe care îl descoperă el însuși și pe care și-l însușește.

Projet / Progetto / Proiect

Des partenaires

Subst. m. venant de l'anglais partner, associé, partenaire. Le partenariat est une association entre deux ou plusieurs structures. Tous les acteurs du territoire apprenant (enseignants, professeurs, associations, ...), sont des partenaires. Pour reprendre le propos de Kofi Annan, ancien secrétaire des Nations Unies « La seule voie qui offre quelque espoir d'un avenir meilleur pour toute l'humanité est celle de la coopération et du partenariat. »

Dans ce sens l'idée est de tirer profit de la complémentarité de chaque partenaire, de mettre en commun leurs ressources, de résoudre ensemble la problématique choisie, et d'inventer collectivement de nouvelles situations d'apprentissage pour la réussite des élèves.

Dei partner

Sostantivo maschile. Viene dall'inglese partner. La partnership è un'associazione tra due o più strutture. Tutti gli attori del territorio di apprendimento (insegnanti, professori, associazioni, ...) sono partner. Nelle parole di Kofi Annan, ex segretario delle Nazioni Unite, « L'unico modo che offre ogni speranza di un futuro migliore per tutta l'umanità è quello della cooperazione e del partenariato ».

In questo senso, l'idea è quella di trarre vantaggio dalla complementarità di ciascun partner, mettere in comune le proprie risorse, risolvere insieme il problema prescelto e inventare collettivamente nuove situazioni di apprendimento per il successo degli studenti.

Parteneri

Subst.n., din cuvântul englez partner, asociat, partener. Parteneriatul este o asociere între două sau mai multe structuri. Toți actorii dintr-un teritoriu de învățare (profesori, asociații...) sunt parteneri. Pentru a relua afirmațiile lui Kofi Annan, fost secretar al Națiunilor Unite, « Singura cale care oferă o oarecare speranță într-un viitor mai bun este cea a cooperării și a parteneriatului. »

În acest sens, important este să profităm de complementaritatea fiecărui partener, să punem în comun resursele lor, să rezolvăm împreună problematica aleasă și să inventăm cu toții noi situații de învățare pentru reușita elevilor.

Partenariat / Partenariato / Parteneriat

élève acteur engagé

Subst. m. Action de lier par une convention ou par un contrat. Ici l'engagement est d'abord celui de l'élève, et peut être entendu au sens de « conduite » ou au sens « d'acte de décision », il désigne une action dans laquelle l'individu, donc l'élève est impliqué activement, et s'éprouve responsable de ce qui se passe.

Le psychologue Carl Rogers affirmait déjà en 1971 que « le seul apprentissage qui influence réellement le comportement d'un individu est celui qu'il découvre lui-même et qu'il s'approprie ». Alors, cela implique de travailler avec les élèves sur des enjeux concrets et pertinents à la fois pour l'apprenant mais également pour le territoire, l'engagement de l'élève comme co-concepteur ou co-apprenant sera ainsi beaucoup plus important.

Lo studente responsabile

Sostantivo maschile. Azione vincolante di un accordo o di un contratto. Qui l'impegno è innanzitutto quello dello studente, e può essere compreso nel senso di « condotta » o nel senso di « atto decisionale », designa un'azione in cui l'individuo, quindi lo studente è attivamente coinvolto e si sente responsabile di ciò che sta accadendo.

Lo psicologo Carl Rogers ha già affermato nel 1971 che « l'unico apprendimento che influenza davvero il comportamento di un individuo è quello che scopre se stesso e che si appropria ». Quindi, ciò implica lavorare con gli studenti su questioni concrete e pertinenti sia per lo studente che per il territorio, l'impegno dello studente come co-designer o co-discente sarà molto più importante.

Elevul la butoane

Subst.n. Acțiunea de a lega printr-o convenție sau printr-un contract. În contextul nostru, angajarea este mai întâi a elevului și poate fi înțeleasă în sesul de « conduită » sau în sensul de « act de decizie ». Ea desemnează o acțiune în care individul, deci elevul, este implicat în mod activ și se dovedește a fi responsabil de tot ceea ce se petrece.

Psihologul Carl Rogers afirma, încă din 1971, că « singura învățare care influențează în mod real comportamentul unui individ este cea pe care o descoperă el însuși și pe care și-o însușește ». Astfel, aceasta implică munca cu elevii pornind de la obiective concrete și pertinente și pentru elev dar, în același timp, și pentru teritoriu. Angajarea elevului în calitate sa de co-conceptor sau de co-învățăcel va fi, astfel, mult mai importantă.

Engagement / Coinvolgimento / Angajare

Le pestacle

Locution nominale f. Biens ou services fabriqués, créés à la suite d'un ensemble d'actions. La production « finale » n'est qu'un prétexte dans une école dont l'objectif est l'acquisition de compétences. Ce qui nous importe c'est le processus d'apprentissage mis en œuvre pour la réalisation et non le résultat.

«À cet égard, le rapport au travail scolaire doit être véritablement construit comme un enjeu pédagogique fort : tant qu'on laissera certains élèves se satisfaire d'une conception mécanique du travail où le faire surdétermine le comprendre, on ne pourra prétendre former des citoyens» (P. Meirieu 2008). La production permet ainsi une socialisation des apprentissages et leur donne un éclairage au sein de la société.

Lo pesttacolo

Locuzione nominale femminile. Beni o servizi fabbricati, creati a seguito di una serie di azioni. La produzione «finale» è solo un pretesto in una scuola il cui obiettivo è l'acquisizione di competenze. Ciò che conta per noi è il processo di apprendimento utilizzato per il raggiungimento e non il risultato.

«A questo proposito, il rapporto con il lavoro scolastico deve essere autenticamente costruito come un forte problema educativo: fintanto che lasciamo che alcuni studenti siano soddisfatti di una concezione meccanica del lavoro in cui farlo indebolisce la comprensione, non possiamo pretendere di formare i cittadini» (P. Meirieu 2008). La produzione consente quindi una socializzazione dell'apprendimento e gli dà una luce all'interno della società.

Pestacolul

Locuțiune nominală f. Bunuri sau servicii fabricate, create ca urmare a unui ansamblu de acțiuni. Producția « finală » nu este decât un pretext într-un sistem de învățământ al cărei obiectiv este dobândirea de cunoștințe. Ceea ce este important este procesul de învățare desfășurat pentru realizarea producției finale, și nu rezultatul ei concret.

«În această privință, raportul cu munca școlară trebuie să fie cu adevărat construit ca provocare pedagogică puternică : atâta vreme cât vom lăsa anumiți elevi să se mulțumească cu o concepție mecanică a muncii, în care a face este mai important decât a înțelege, nu vom putea pretinde că formăm cetățeni adevărați» (P. Meirieu 2008). Producția facilitează astfel o socializare a învățării și îi dă o nouă semnificație în cadrul societății.

Production finale / Produzione finale / Producție finală

Tracer sa route

Subst. f. Méthode consistant à choisir un ou plusieurs objectifs et à définir les moyens pour les atteindre dans un cadre temporel. La planification en démarche projet est une étape indispensable mais qui ne doit pas éclipser le processus pour ne pas rester en gestion de projet.

Il ne faut pas oublier que comme nous le dit Charles Teddy, « Le hasard est une prévision dont la planification nous est inconnue ».

Tracciare la propria strada

Sostantivo femminile. Metodo che consiste nella scelta di uno o più obiettivi e nella definizione dei mezzi per raggiungerli in un arco di tempo. La pianificazione del progetto è un passaggio essenziale, ma che non dovrebbe oscurare il processo per non rimanere nella gestione del progetto.

Non dobbiamo dimenticare che, come ci dice Charles Teddy, « Il caso è una previsione la cui pianificazione non ci è nota ».

A-și stabili traseul

Subst. f. Metodă consistând în alegerea unuia sau mai multor obiective și în definirea mijloacelor necesare pentru atingerea lor într-un anumit interval de timp. În demersul unui proiect, planificarea reprezintă o etapă indispensabilă, dar care nu trebuie să eclipseze procesul în sine, pentru a nu rămâne în situația de simplă gestionare a proiectului.

Nu trebuie să uităm, așa cum ne spune Charles Teddy, că « Hazardul este o previziune a cărui planificare nu ne este cunoscută ».

Planification / Pianificazione / Planificare

Je fais, tu fais, il fait !

Subst. m. Espace aménagé pour faire des expériences, des recherches. Le territoire apprenant envisagé comme laboratoire pédagogique sera l'occasion de repenser les postures, d'apprendre ensemble, de se questionner dans le cadre de son écosystème.

Mettre les élèves en activité, en démarche projet, est l'occasion de repenser l'acte pédagogique pour les professeurs. Ainsi nous pourrions affirmer avec Axel Kahn que l'on que l'on imagine « un monde meilleur, ... rien n'est plus important que de manifester sa considération pour l'autre ».

Io faccio, tu fai, egli fa !

Sostantivo maschile. Spazio allestito per esperimenti, ricerca. Il territorio di apprendimento previsto come laboratorio educativo sarà un'opportunità per ripensare le posture, per imparare insieme, per interrogarsi nell'ambito del suo ecosistema.

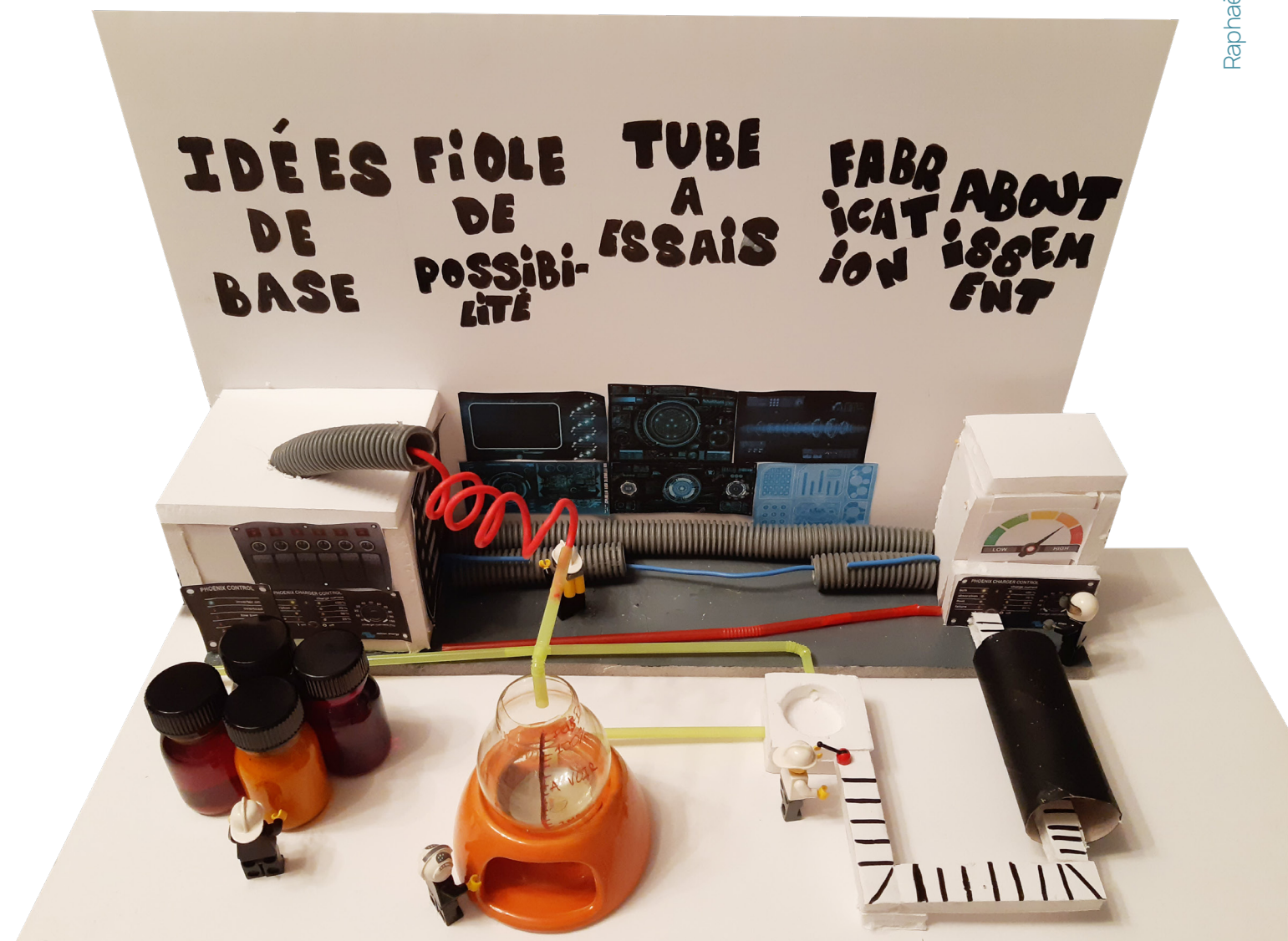
Mettere gli studenti in attività, nell'approccio del progetto, è un'opportunità per ripensare l'atto pedagogico per gli insegnanti. Quindi possiamo dire con Axel Kahn che immaginiamo che «un mondo migliore, ... niente è più importante che mostrare considerazione per l'altro».

Eu fac, tu faci, el face!

Subst. n. Spațiu amenajat pentru a face experiențe, cercetări. Teritoriul de învățare înțeles ca un laborator pedagogic va da ocazia de a regândi posturile, de a învăța împreună, de a-și pune întrebări în cadrul ecosistemului său.

A pune elevii la treabă, într-un demers de proiect, dă profesorilor ocazia de a-și regândi actul pedagogic. Putem astfel afirma, împreună cu Axel Kahn, că ne imaginăm «o lume mai bună, ... (că) nimic nu este mai important decât manifestarea considerației pentru celălalt ».

Laboratoire / Laboratorio / Laborator

Nous sommes tous des artistes !

Subst. f. Pouvoir qu'a un individu de créer, c'est-à-dire d'imaginer et de réaliser quelque chose de nouveau. C'est la capacité à produire des combinaisons d'éléments sans un nécessaire aboutissement.

La pédagogie doit favoriser la créativité en élargissant le champ des possibles, en questionnant systématiquement le réel, ce que nous disait déjà Gaston Bachelard «toute connaissance est une réponse à une question».

Les environnements d'apprentissage doivent permettre aux élèves d'exercer et de développer leur propre créativité. Pour l'enseignant cela veut dire d'accepter de prendre des risques plutôt que d'opter pour la prudence et le conservatisme des méthodes traditionnelles.

Siamo tutti artisti !

Sostantivo femminile. Il potere che un individuo deve creare, cioè immaginare e realizzare qualcosa di nuovo. È la capacità di produrre combinazioni di elementi senza un risultato necessario.

La pedagogia deve incoraggiare la creatività allargando il campo delle possibilità, mettendo sistematicamente in discussione la realtà, ciò che Gaston Bachelard ci ha già detto «tutta la conoscenza è una risposta a una domanda».

Gli ambienti di apprendimento dovrebbero consentire agli studenti di esercitare e sviluppare la propria creatività. Per l'insegnante, questo significa accettare di correre rischi piuttosto che optare per la prudenza e il conservatorismo dei metodi tradizionali.

Suntem cu toți artiști!

Subst. f. Puterea pe care o are individul de a crea, adică de a-și imagina și de a realiza ceva nou. Este capacitatea de a produce combinații de elemente fără a ajunge neapărat la un rezultat bine precizat.

Pedagogia trebuie să favorizeze creativitatea lărgind câmpul posibilului, chestionând sistematic realitatea, exact ceea ce ne spunea Gaston Bachelard «orice cunoaștere este un răspuns la o întrebare».

Mediul de învățare trebuie să permită elevilor să-și exerseze și să-și dezvolte propria creativitate. Pentru profesor aceasta înseamnă să accepte să-și asume riscuri în loc să opteze pentru prudență și pentru conservatorismul metodelor tradiționale.

Créativité / Creatività / Creativitate

Tous égaux !

Subst. f. Caractère de ce qui est parallèle au plan de l'horizon et perpendiculaire au plan vertical. La relation horizontale dans les groupes d'acteurs et entre les différents acteurs, élèves, professeurs, partenaires permet de créer une relation ouverte à la collaboration plutôt qu'à la concurrence, au collectif plutôt qu'à l'individualisme.

L'objectif est de rendre les élèves aptes à apprendre partout et tout au long de leur vie, en autonomie comme François Dubet en 2010 « l'égalité sociale devrait avoir la priorité sur l'égalité des chances ».

Tutti uguali !

Sostantivo femminile. Carattere di ciò che è parallelo al piano dell'orizzonte e perpendicolare al piano verticale. La relazione orizzontale nei gruppi di attori e tra i diversi attori, alunni, insegnanti, partner rende possibile creare una relazione aperta alla collaborazione piuttosto che alla competizione, al collettivo piuttosto che all'individualismo.

L'obiettivo è rendere gli alunni in grado di apprendere ovunque e per tutta la vita, indipendentemente come François Dubet nel 2010 « l'uguaglianza sociale dovrebbe avere la priorità sulle pari opportunità ».

Cu toți egali!

Subst. f. Caracterul a ceea ce este paralel cu planul orizontului și perpendicular pe planul vertical. Relația orizontală în grupurile de actori și între diferiții actori, elevi, profesori, parteneri permite crearea unei relații deschise la colaborare mai degrabă decât la concurență, afirmarea colectivismului mai degrabă decât a individualismului.

Obiectivul este de a-i face pe elevi apti să învețe în orice situație și de-a lungul întregii lor vieți, în mod autonom, așa cum afirma François Dubet en 2010 « egalitatea socială ar trebui să aibă prioritate în fața egalității de șanse ».

Horizontalité / Orizzontalità / Orizzontalità

A quoi ça sert ?

Subst. f. Porter un jugement sur la valeur, estimer, juger. Dans l'éducation l'évaluation consiste en une prise d'informations sur des performances ou des comportements qui sont ensuite rapportées à des objectifs à atteindre ou à des normes.

L'évaluation est souvent saisie par les élèves comme une sanction, pourquoi ne pas imaginer comme le proposait Nietzsche dans « Ainsi parlait Zarathoustra », qu'évaluer c'est créer, « écoutez donc, vous qui êtes créateurs ! C'est leur évaluation qui fait des trésors et des bijoux de toutes choses évaluées ».

Une évaluation positive, qui redonne confiance. Par exemple un portfolio qui réunit tous les meilleurs travaux produits par l'élève, afin d'étayer l'évaluation d'une compétence à la fin d'un module de formation. Ainsi l'évaluation n'est plus une sanction qui dénonce les manques mais un acte positif qui affiche les acquis et les valorise.

A cosa serve ?

Sostantivo femminile. Fai un giudizio di valore, stima, giudica. Nell'istruzione, la valutazione consiste nel prendere informazioni su prestazioni o comportamenti che sono quindi collegati agli obiettivi da raggiungere o agli standard. La valutazione è spesso intesa dagli studenti come una sanzione, perché non immaginare, come Nietzsche ha proposto in « Così parlò Zarathustra », che valutare è creare, « ascoltarti, tu che sei creatore! È la loro valutazione che rende preziosi i tesori e le gemme di tutte le cose.

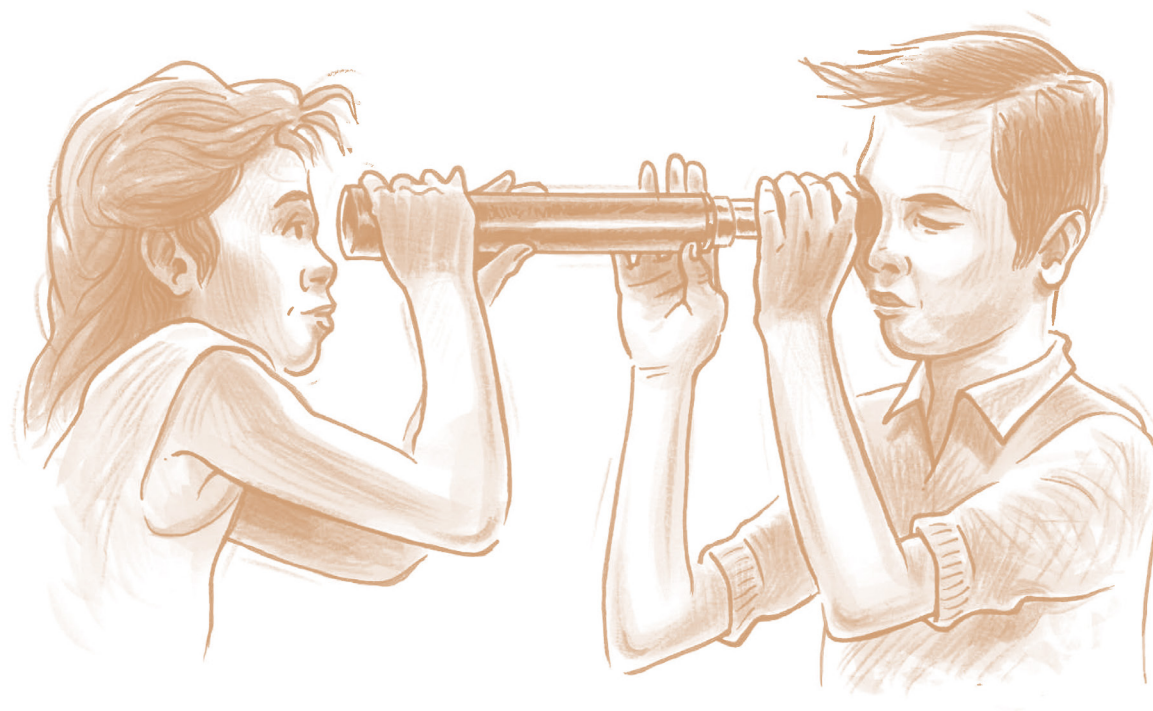
Una valutazione positiva, che ripristina la fiducia. Ad esempio un portfolio che riunisce tutto il miglior lavoro prodotto dallo studente, per supportare la valutazione di un'abilità alla fine di un modulo di formazione. Pertanto la valutazione non è più una sanzione che denuncia le carenze, ma un atto positivo che mostra i risultati e li valorizza.

La ce servește ?

Subst. f. A emite o judecată referitoare la valoare, a estima, a judeca. În educație, evaluarea constă în obținerea de informații referitoare la performanțe sau la comportamente, raportate apoi la obiectivele de atins sau la norme. Evaluarea este adesea resimțată de către elevi ca o sancțiune. De ce să nu ne imaginăm, așa cum propunea Nietzsche în « Așa grăit-a Zarathustra », că a evalua înseamnă a crea, « ascultați, deci, voi care sunteți creatori !

Evaluarea este cea care face din toate lucrurile evaluate adevărate comori și bijuterii». O evaluare pozitivă redă încrederea. De exemplu, un portofoliu care reunește cele mai bune lucrări făcute de un elev, pentru a susține evaluarea unei competențe la finalul unui modul de formare. Astfel evaluarea nu mai este o sancțiune care evidențiază lipsurile, ci un act pozitiv care pune în prim plan competențele dobândite și le valorizează.

Évaluation / Valutazione / Evaluare

Salade de fruit, jolie, jolie !

Subst. f. Démarche associant plusieurs disciplines (universitaires ou scolaires) autour d'un objet commun. En territoire apprenant, l'interdisciplinarité est une intelligence collective qui appréhende avec de nombreux regards et des apports différents une réalité multiple. L'interdisciplinarité, c'est des situations créées par les enseignants, mais qui permettent à l'élève d'intégrer, de comprendre, d'apprendre.

C'est bien l'élève qui intègre l'interdisciplinarité, et non les enseignants. « L'approche interdisciplinaire s'impose de manière évidente dès le moment où l'on change de regard sur le monde, où on le voit comme un enchevêtrement de systèmes », Edgar Morin.

Una bella macedonia !

Sostantivo femminile. Approccio che combina diverse discipline (universitarie o scolastiche) attorno a un oggetto comune. Nel territorio di apprendimento, l'interdisciplinarietà è un'intelligenza collettiva che comprende con occhi multipli e contributi diversi una realtà multipla. L'interdisciplinarietà è una situazione creata dagli insegnanti, ma che consente allo studente di integrarsi, comprendere, apprendere.

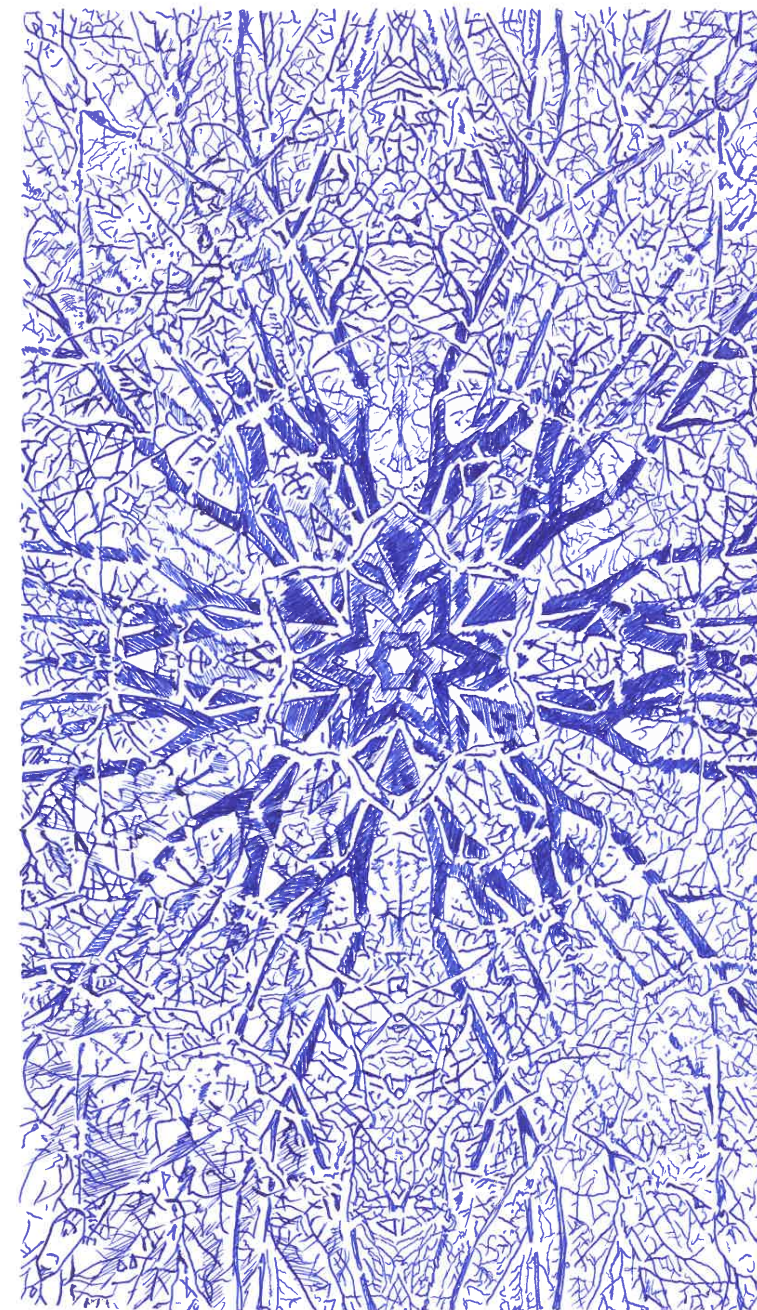
È lo studente che integra l'interdisciplinarietà, non gli insegnanti. «L'approccio interdisciplinare è ovvio dal momento in cui cambiamo la nostra visione del mondo, quando lo vediamo come un groviglio di sistemi», Edgar Morin.

Salată de fructe, bună, bună!

Subst. f. Demers asociind mai multe discipline (universitare sau școlare) în jurul unui obiect comun. În teritoriul de învățare, interdisciplinaritatea este o inteligență colectivă care înțelege, grație unor noi abordări și a unor aporturi diferite, o realitate multiplă. Interdisciplinaritatea înseamnă situații create de către profesori, dar care permit elevului să integreze, să înțeleagă, să învețe.

Elevul este cel care integrează interdisciplinaritatea și nu profesorii. « Abordarea interdisciplinară se impune în mod evident din clipa în care schimbăm modul de a privi lumea, din momentul în care o vedem ca pe o încrengătură de sisteme », Edgar Morin.

Interdisciplinarité / Interdisciplinarietà / Interdisciplinaritate

Quoi, comment, pourquoi ?

Subst. m. C'est le fait de poser des questions, ou même ces questions elles-mêmes. « La plupart des enseignants perdent leur temps à poser des questions destinées uniquement à révéler ce que les écoliers ne savent pas, tandis que le véritable art du questionnement est de découvrir ce qu'un écolier sait ou est capable de savoir. » Ce que disait Albert Einstein, en 1920 dans Conversation, donne raison au questionnement initial et continu du territoire apprenant.

Quoi de plus naturel, au départ de cette démarche, que de s'interroger sur ce qui fait la particularité de notre territoire, quels sont les points forts et ses difficultés.

Cosa, come, perché?

Locuzione verbale, intransitiva. Esprime l'azione di domandare, più per sapere qualcosa che per ottenere qualcosa. "La maggior parte degli insegnanti perde tempo a fare domande che mirano a scoprire ciò che l'alunno non sa, mentre la vera arte del fare domande mira a scoprire ciò che l'alunno sa o che è capace di sapere". Le parole di Albert Einstein (Conversation, 1920) danno ragione all'indagine iniziale e continua del territorio apprenant.

Non c'è nulla di più naturale, all'inizio di questo percorso, di interrogarsi sulle specificità del nostro territorio, sui suoi punti forti e le sue difficoltà.

Cine, cum, de ce?

Subst.n. Faptul de a pune întrebări sau chiar întrebările în sine. « Cea mai mare parte a profesorilor își pierde timpul punând întrebări destinate numai să scoată în evidență ceea ce nu știu elevii, pe când adevărata artă a chestionării este de a descoperi ceea ce școlarul știe sau este capabil să știe». Ceea ce afirma Albert Einstein, în 1920, în Conversație, confirmă chestionarea inițială și continuă legată de teritoriul de învățare.

Ce poate fi, oare, mai natural, la începutul acestui demers, decât să te întrebi în ce constă particularitatea teritoriului nostru de învățare, care îi sunt punctele forte și care îi sunt dificultățile.

Questionnement / Fare domande / Chestionare

Ecce homo incertus !

Subst. f. Impossibilité de prévoir, de connaître ; sentiment de précarité face à cette situation. L'enseignement consiste en général à déployer un programme dont le professeur maîtrise les différents éléments et dont il déploie les logiques didactiques de manière linéaire (voire spiralaire aujourd'hui). En territoire apprenant, nul ne peut savoir systématiquement comment l'apprentissage se déroulera et avec quel support à l'instar du principe de Heisenberg qui énonce que l'on ne peut savoir précisément à la fois la position et la vitesse d'une particule.

L'incertitude comprend des éléments positifs comme le souligne E. Morin en parlant de la pandémie du coronavirus, « Alors il faut supporter toniquement l'incertitude. L'incertitude contient en elle le danger et aussi l'espoir. »

Ecce homo incertus !

Sostantivo femminile. Impossibilità di prevedere, conoscere; sensazione di insicurezza di fronte a questa situazione. L'insegnamento generalmente consiste nell'implementare un programma in cui il professore padroneggia i diversi elementi e di cui distribuisce le logiche didattiche in modo lineare (persino spirale oggi). Nel territorio di apprendimento, nessuno può sapere sistematicamente come avverrà l'apprendimento e con quale supporto, come il principio di Heisenberg, che afferma che non si può conoscere con precisione sia la posizione che la velocità di una particella.

L'incertezza include elementi positivi come sottolinea E. Morin quando parla della pandemia di coronavirus: «Quindi devi sopportare l'incertezza tonicamente. L'incertezza contiene pericolo e anche speranza.»

Ecce homo incertus!

Subst. f. Imposibilitatea de a prevedea, de a cunoaște ; sentiment de precaritate în fața acestei situații. Învățământul constă în general în desfășurarea unui program alcătuit din diferite elemente, care sunt stăpânite de profesor, și bazat pe logici didactice pe care acesta le desfășoară de o manieră lineară spiralată astăzi). În teritoriul de învățare, nimeni nu poate ști în mod sistematic cum și pe baza cărui suport se va desfășura învățarea, tot așa cum Heisenberg arată că nu se poate ști cu precizie și poziția și viteza unei particule.

Incertitudinea conține elemente pozitive, așa cum subliniază Edgar Morin vorbind despre pandemia de coronavirus, «Astfel incertitudinea trebuie suportată tonic. Incertitudinea conține în ea și pericolul, dar și speranța. »

Incertitude / Incertezza / Incertitudine

Sous la démarche, l'opportunité !

Subst. f. Circonstance inattendue et favorable. Saisir les opportunités en éducation est l'occasion de prendre des chemins de traverse et de créer une relation d'apprentissage fondée pour partie sur le réel et l'événement donneur de sens.

Ces instants pivots peuvent être très discrets même si Nikola Tesla l'affirme, « les grands moments naissent des grandes opportunités ».

Sotto il processo, l'opportunità!

Sostantivo femminile. Circostanza inaspettata e favorevole. Cogliere opportunità educative è un'opportunità per intraprendere percorsi secondari e creare una relazione di apprendimento basata in parte sulla realtà e sull'evento significativo.

Questi momenti cardine possono essere molto discreti anche se Nikola Tesla afferma che «grandi momenti nascono da grandi opportunità».

În spatele demersului, oportunitatea!

Subst. f. Circumstanță neașteptată și favorabilă. În educație, a înțelege oportunitățile reprezintă ocazia de a o apuca pe drumuri lăaturalnice și de a crea o relație de învățare bazată în parte pe realitate și pe evenimentul semnificativ.

Aceste momente pivot pot fi foarte discrete chiar dacă Nikola Tesla afirmă că « marile momente sunt cele care produc marile oportunități ».

Opportunité / Opportunità / Oportunitate

— **Apprendre ensemble, l'insoutenable légèreté du projet** —

Verbe transitif. Acquérir la connaissance d'une chose par l'exercice de l'intelligence, de la mémoire, des mécanismes gestuels appropriés, etc. Dans un territoire apprenant les projets deviennent les outils pour apprendre. Ils sont considérés comme des environnements stimulant pour les élèves, ils sont construits en lien avec les opportunités du territoire, mais également pour répondre à des enjeux d'apprentissages ciblés.

Philippe Perrenoud explique que le projet « confronte à de « vrais » problèmes, qui ne sont pas des exercices scolaires, mais des problèmes à résoudre et des obstacles que le groupe doit surmonter pour arriver à ses fins. Une démarche de projet place donc le maçon au pied du mur et l'oblige à se mesurer à des défis qui ne sont pas organisés pour être exactement à sa mesure, et ne se présentent pas dans les formes du travail scolaire ordinaire ».

— **Imparare insieme, l'insostenibile leggerezza del progetto** —

Verbo transitivo. Ricevere e ritenere nella mente. Acquisire la conoscenza di qualcosa attraverso l'esercizio dell'intelligenza, della memoria, dei meccanismi gestuali appropriati, ecc. In un territorio di apprendimento i progetti diventano gli strumenti per apprendere. Essi sono considerati come degli ambienti stimolanti per gli studenti; sono costruiti in accordo con le opportunità del territorio, ma anche per rispondere a dei precisi obiettivi di apprendimento.

Philippe Perrenoud spiega che il progetto spinge al "confronto con dei problemi "veri", che non sono esercizi scolastici ma problemi da risolvere, e con ostacoli che il gruppo deve sormontare per arrivare ai suoi obiettivi. Un approccio progettuale mette un muratore ai piedi del muro e lo obbliga a misurarsi con delle sfide che non sono organizzate per essere esattamente alla sua misura e non si presentano nelle forme del lavoro scolastico ordinario."

— **A învăța împreună, insuportabila ușurătate a proiectului** —

Verb tranzitiv. A dobândi cunoașterea unui lucru prin exercițiul inteligenței, memoriei, mecanismelor gestuale adecvate, etc. În teritoriul de învățare, proiectele devin instrumente de învățare. Ele sunt considerate ca medii înconjurătoare stimulative pentru elevi, sunt construite în strânsă legătură cu oportunitățile teritoriului, dar și pentru a răspunde unor obiective de învățare bine precizate.

Philippe Perrenoud explică faptul că proiectul « ne confruntă cu probleme « adevărate », probleme care nu sunt numai simple exerciții școlare, ci probleme de rezolvat și obstacole pe care grupul trebuie să le depășească pentru a-și atinge obiectivele. În abordarea unui proiect plasăm astfel zidarul la baza peretelui și îl obligăm să se confrunte cu provocări grăitoare care nu sunt organizate pentru a i se potrivi întocmai și pe care nu le întâlnim în munca școlară obișnuită.

Apprendre / Apprendere / A învăța

La règle du jeu !

Subst. m. Enchaînement ordonné de faits de phénomènes ou d'opérations, aboutissant à quelque chose. Le philosophe John Dewey exprimait déjà en 1925, que « L'éducation est un processus de vie, et non une préparation à la vie ».

En ce sens le processus mis en œuvre dans les territoires apprenants permet de rehausser les attentes personnelles et celles d'autrui en matière d'apprentissage et de réussite, il est inclusif et favorise l'implication de tout le monde.

Le regole del gioco !

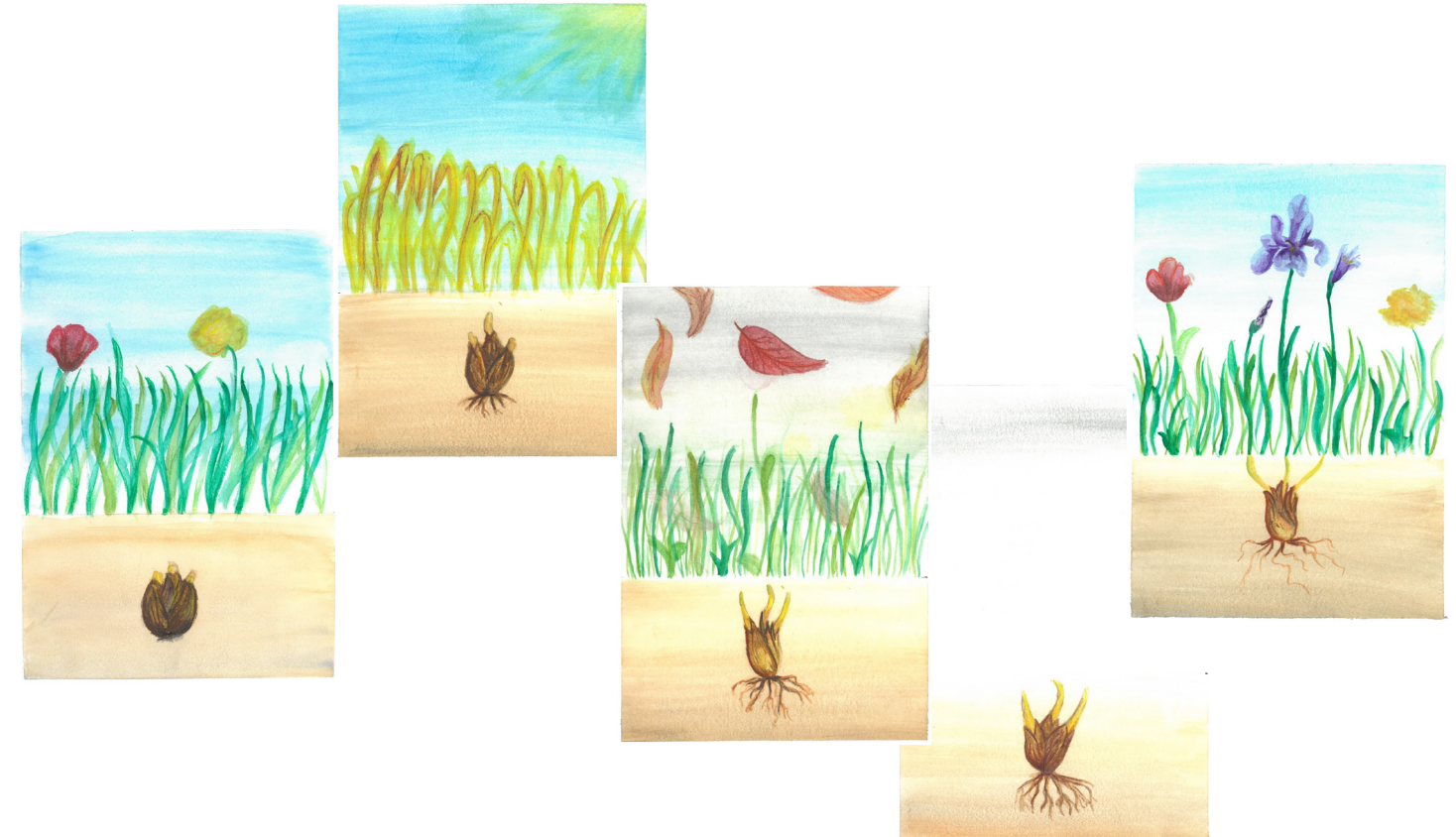
Sostantivo maschile. Sequenza ordinata di fatti di fenomeni o operazioni, che portano a qualcosa. Il filosofo John Dewey aveva già espresso nel 1925 che «L'istruzione è un processo di vita, non una preparazione alla vita». In questo senso, il processo attuato nei territori di apprendimento consente di aumentare le aspettative personali e di altro tipo in termini di apprendimento e successo, è inclusivo e promuove il coinvolgimento di tutti.

Regula jocului!

Subst. n. Înlănțuire ordonată de fapte, de fenomene sau de operații, conducând la ceva. Filosoful John Dewey afirma, încă din 1925, că « Educația este un proces de viață și nu o pregătire pentru viață ». În acest sens, procesul pus în aplicare în teritoriile de învățare permite creșterea așteptărilor personale și a celor ale celorlalți în materie de învățare și de reușită .

Este un proces incluziv și favorizează implicarea tuturor.

Processus / Processo / Proces

Marabout, bout de ficelle

Locution nominale m., métaphore qui désigne l'idée directrice, ce qui donne une cohérence à un ensemble disparate. Goethe l'utilise le premier dans son recueil *Les affinités électives* paru en 1809. « Tous les cordages de la flotte royale, du plus fort au plus faible, sont tressés de telle sorte qu'un fil rouge les parcourt tout entiers et qu'on ne peut l'en extraire, sans que l'ensemble se défasse, et le plus petit fragment permet encore de reconnaître qu'ils appartiennent à la couronne ».

Comme ce fil rouge qui permet de repérer l'appartenance du cordage, la problématique, le questionnement initial issu de l'analyse de l'existant est le point de départ et l'élément de cohérence de la démarche de mise en œuvre du territoire apprenant.

Come non perdere il filo ?

Locuzione nominale maschile. Metafora che designa l'idea guida, che dà coerenza a un tutto disparato. Goethe lo usò per primo nella sua collezione « *Les affinités electives* » pubblicata nel 1809 « Tutte le corde della flotta reale, dalle più forti alle più deboli, sono intrecciate in modo che un filo rosso le attraversi intere e che no può estrarlo, senza che tutto sia annullato, e il frammento più piccolo rende ancora possibile riconoscere che appartengono alla corona ».

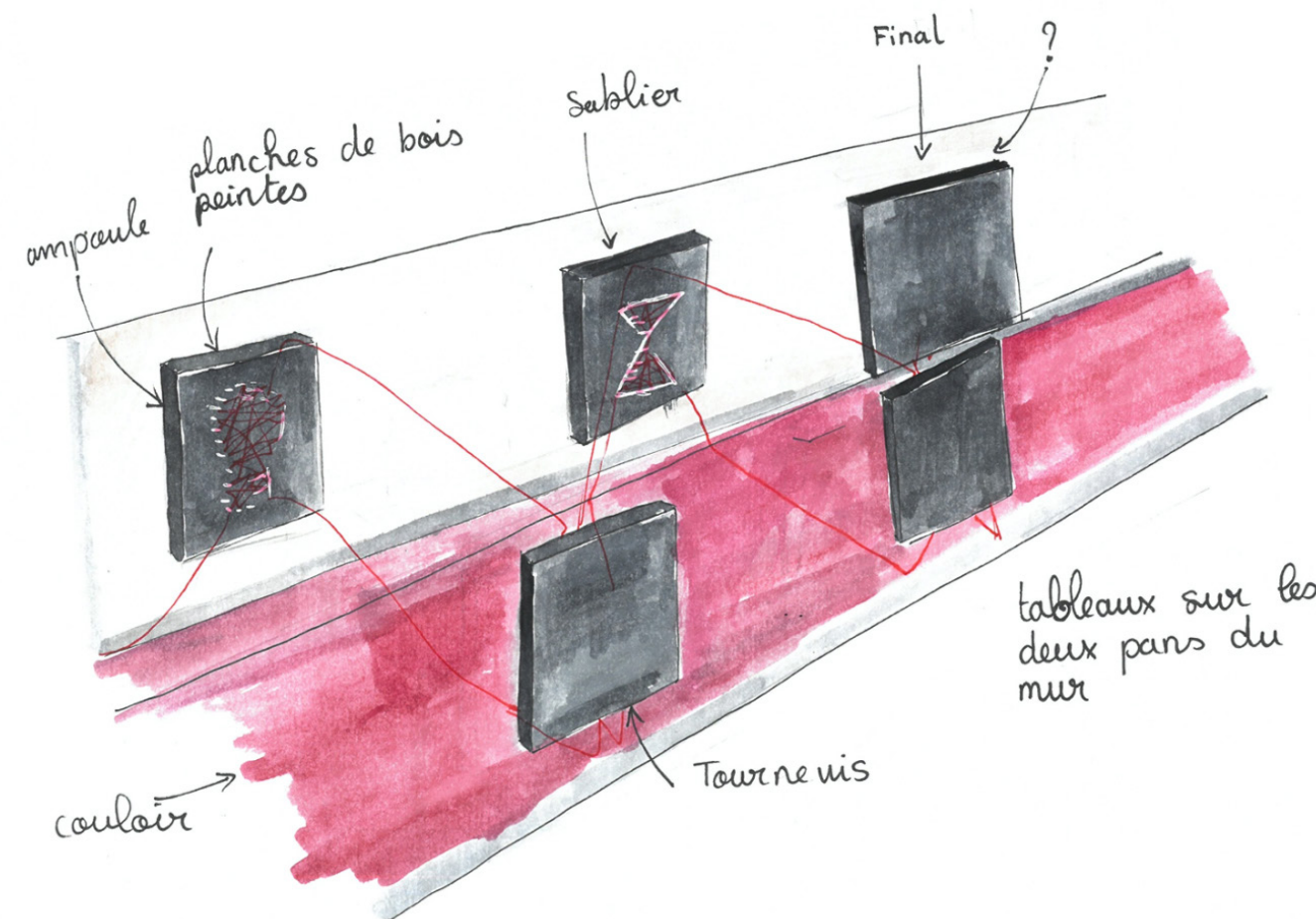
Come questo filo rosso che consente di identificare l'appartenenza della corda, il problematico, l'interrogatorio iniziale risultante dall'analisi dell'esistente è il punto di partenza e l'elemento di coerenza dell'approccio di attuazione del territorio di apprendimento.

Fazan

Locuțiune nominală, m., metaforă care se referă la linia directoare, la ceea ce dă coerență unui ansamblu disparat. Goethe o utilizează în primul său volum, *Afinități electice*, apărut în 1809. « Toate parâmele flotei regale, de la cea mai puternică la cea mai slabă, sunt împletite în așa fel încât un fir roșu le străbate și nu poate fi scos fără ca ansamblul să nu se desfacă și cea mai mică bucățică permite identificarea lui ca aparținând coroanei »

Ca acest fir roșu care permite reperarea apartenenței parâmelor, problematica, chestionarea inițială, determinată de analiza existentului, este punctul de plecare și elementul de coerență al demersului de punere în practică a teritoriului de învățare.

Fil rouge / Stringa rossa / Fir roșu

Où, avec qui ?

Subst. m. Ensemble des circonstances au sein desquelles a lieu un événement, issu du latin contexere « tisser ensemble, assembler ». Le contexte est l'environnement physique ou de situation à partir duquel un fait est pris en compte. Le contexte du territoire apprenant est composé par un environnement symbolique (historique, culturel...) et par un ensemble de circonstances (ressources, particularités géographiques, ou sociales, résultats des élèves), qui aident à comprendre la singularité du réseau et à questionner l'existant pour mieux agir collectivement au service des élèves.

Ces signifiants ou symboles, comme le dirait Claude Levi Strauss, « n'ont pas une signification intrinsèque et invariable ; ils ne sont pas autonomes vis à vis du contexte », d'où le fait que chaque territoire apprenant sera différent d'un autre.

Dove, con chi ?

Sostantivo maschile. Insieme di circostanze in cui si svolge un evento, dal contesto latino «tessere insieme, assemblare». Il contesto è l'ambiente o la situazione fisica da cui viene preso in considerazione un fatto. Il contesto del territorio di apprendimento è costituito da un ambiente simbolico (storico, culturale, ecc.) e da una serie di circostanze (risorse, particolarità geografiche o sociali, risultati degli studenti), che aiutano a comprendere la singolarità della rete e a mettere in discussione esistente per agire meglio collettivamente per servire gli studenti.

Questi significanti o simboli, come direbbe Claude Levi Strauss, "non hanno un significato intrinseco e invariabile; non sono autonomi dal contesto ", quindi ciascun territorio di apprendimento sarà diverso dall'altro.

Unde, cu cine?

Subst.n. Ansamblu de circumstanțe în care are loc un eveniment, cuvânt provenit din latinescul contexere « a țese împreună, a asambla ». Contextul este mediul fizic sau situația de la care un fapt este luat în considerare. Contextul teritoriului de învățare este alcătuit dintr-un mediu simbolic (istoric, cultural ...) și un ansamblu de circumstanțe (resurse, particularități geografice sau sociale, rezultate ale elevilor), care ajută la înțelegerea singularității rețelei și la chestionarea situației existente, cu scopul de a acționa mai bine, în mod colectiv, în beneficiul elevilor.

Aceste semnificante sau simboluri, cum ar fi spus Claude Levi Strauss, « nu au o semnificație intrinsecă și invariabilă; ele nu sunt autonome față de context », de unde și faptul că fiecare teritoriu de învățare va fi diferit de celelalte.

Contexte / Contesto / Context

Ensemble !

Subst. f. Action de participer à une œuvre commune. Dans le territoire apprenant il est essentiel de dépasser les limites spatiales par des coopérations. Pour que cela se produise il faut que les équipes éducatives, les partenaires et les élèves s'engagent ensemble, après s'être entendus sur les résultats d'apprentissage et les compétences, à développer des nouvelles occasions motivantes, enrichissantes de travailler en coopération.

Car comme nous l'affirmait Franklin Roosevelt « Les gens qui agissent ensemble en tant que groupe peuvent accomplir des choses qu'aucun individu agissant seul ne pourrait jamais espérer réaliser ».

Insieme !

Sostantivo femminile. Azione per partecipare a un'opera comune. Nel territorio di apprendimento è essenziale andare oltre i limiti spaziali attraverso la cooperazione. Perché ciò accada, i team di istruzione, i partner e gli studenti devono lavorare insieme, dopo aver concordato risultati e competenze di apprendimento, per sviluppare nuove opportunità gratificanti e gratificanti per lavorare in cooperazione.

Perché, come ci ha detto Franklin Roosevelt, «Le persone che agiscono insieme come gruppo possono fare cose che nessun singolo individuo potrebbe mai sperare di ottenere».

Împreună!

Subst. f. Acțiunea de a participa la o operă comună. În teritoriul de învățare, este esențială depășirea limitelor spațiale prin cooperare. Pentru ca aceasta să se producă, trebuie ca echipele educative, partenerii și elevii să se angajeze împreună, după ce au căzut de acord asupra rezultatelor învățării și a competențelor, să dezvolte noi ocazii motivante, profitabile pentru a lucra în cooperare cu ceilalți.

Căci, așa cum afirma Franklin Roosevelt, « Oamenii care acționează împreună ca un grup pot face lucruri pe care niciun individ care acționează singur nu ar putea vreodată să spera să le realizeze ».

Coopération / Cooperazione / Cooperare

TERRITOIRE APPRENANT

{ MODE D'EMPLOI }

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ACADÉMIE
DE GRENOBLE

*Liberté
Égalité
Fraternité*

ENAAI

UGA

Université
Grenoble Alpes

DIPARTIMENTO DI
SOCIOLOGIA E RICERCA SOCIALE

Voltaire
UNIVERSITATEA DIN CRAIOVA

